Pravda – 6. novembra 1974 – str. 1 –

2/220/XVII

Vedúca úloha strany v našom podniku

V CENTRE POZORNOSTI STRANÍCKE SKUPINY

Dôsledná realizácia záverov XIV. zjazdu KSČ a naň nadväzujúcich zasadnutí ÚV KSČ a ÚV KSS predpokladá sústavné skvalitňovanie politickoorganizátorskej, výchovnej a kádrovej práce najmä v základných organizáciách strany. Ich akcieschopnosť, plnenie úloh aplikovaných na vlastné podmienky, systematická kontrola a hodnotenie práce sú rozhodujúce faktory vytvárania účinných predpokladov pre úspešnú realizáciu spomínaných úloh.

Z týchto faktorov vychádza aj Celozávodný výbor KSS v n. p. Východoslovenské strojárne, závody Sovietskej armády, v Košiciach, v svojej konkrétnej riadiacej práci. Ihneď po XIV. zjazde KSČ rozpracoval jeho závery na vlastné podmienky a prijal konkrétne politickoorganizačné opatrenia na ich realizáciu. Takisto zabezpečil ich rozpracovanie aj v jednotlivých ZO KSS.

V záujme zabezpečenia jednotného postupu vypracúva CZV KSS plán hlavných úloh na každý mesiac a takto včas orientuje pozornosť výborov ZO KSS na politické i hospodárske úlohy podniku.

Stranícke skupiny zvyšujú aktivitu

Tým, že CZV KSS dáva výborom ZO KSS mesačne hlavné úlohy, vytvára dobré predpoklady pre prácu straníckych skupín, ktoré sa aktívne zúčastňujú na nprípravе členských schôdzí strany. Najmä v posledných dvoch rokoch venujeme práci straníckych skupín systematickú pozornosť. Prejavuje sa to aj v úrovni, účasti a diskusii na členských schôdzach strany. V októbri t. r. sme mali 94-percentnú priemernú účasť na členských schôdzach strany a každý deviaty prítomný člen diskutoval.

Sústavné skvalitňovanie práce straníckych skupín pokladáme za rozhodujúci úsek činnosti. Dbáme o to, aby výbory ZO KSS pravidelne hodnotili:

- systém riadenia a usmerňovania práce straníckych skupín;
- podiel práce straníckych skupín na príprave, priebehu a úrovni členských schôdzí;
- ukladanie konkrétnych úloh a kontrolu ich plnenia;
- formy a metódy práce pri zabezpečovaní uznesení členských schôdzí a uznesení vyšších straníckych orgánov;
- podiel straníckych skupín na rozvoji pracovnej iniciatívy a socialistickom súťažení;
- ako stranícka skupiny z vlastnej iniciatívy riešia problémy na pracoviskách a iné.

Ako doterajšie skúsenosti potvrdzujú, takýto konkrétny prístup nám prináša kladné výsledky. Napríklad pri zabezpečovaní úloh štátneho plánu brigádami účinne vypomohli súdruhovia zo ZO KSS č. 4 z technického úseku, najmä z I. straníckej skupiny. Veľmi dobre pracujú aj stranícke skupiny v ZO KSS č. 1, kde je predsedom súdruh Ondrej Lukáč, a v ZO KSS č. 2, kde je predsedom súdruh Ľubomír Solár. Kolektív pracujúcich na čele s komunistami ZO KSS č. 8 sa v celoročnom záväzku zaviazal vyrobiť v nadpláne hodnoty za 2 milióny korún. Nielenže ho predčasne splnili, ale spevnili o ďalší milión korún.

Rast členskej základne

Vlani sme prijali 64 a do 1. 9. 1974 už 63 kandidátov. Z celkového počtu členov a kandidátov máme 57 percent robotníkov a 43 percent technicko-hospodárskych pracovníkov. Hlavný zdroj, z ktorého CZV KSS vyberá kandidátov, je mládežnícka organizácia. Výber zabezpečujú jednotlivé ZO KSS, v čom im účinne pomáhajú výbory základných organizácií SZM. Spoločne robia komplexné hodnotenia navrhovaných, ktoré zahrňujú pracovné výsledky, politické názory a morálny profil budúceho kandidáta. Celkový plán rastu a regulácie členskej základne sme si rozdelili na tri obdobia: prípravné, realizačné a záverečné. V prvom období zabezpečujeme širší výber, v druhom je to hlavne politickoideová príprava a v treťom, záverečnom období už ručitelia spolu s komisiou pre rast a reguláciu členskej základne a výbormi ZO KSS predkladajú členským schôdzam tých najlepších na prijatie za kandidátov strany.

Naše stranícka organizácia, jej jednotliví členovia a kandidáti majú veľký podiel na tom, že podnik splnil úlohy za III. štvrťrok 1974 na 100,7 percenta.

PAVOL SUŇOG,
predseda CZV KSS, Východoslovenské strojárne závody SA, Košice

Komplexná racionalizačná brigáda

V činnosti podnikov, závodov sa čoraz viac zjavujú termíny komplexná socialistická racionalizácia a komplexná racionalizačná brigáda. Oba spolu úzko súvisia. Pokiaľ prvý poznáme už dlhšie, najmä v súvislosti s dlhodobými racionalizačnými programami, druhý termín sa začal používať až v minulom roku, keď v ostravskej bani A. Zápotockého vznikla prvá komplexná racionalizačná brigáda súdruha Žabčíka. Jej heslom sa stalo: Prekonaj sám seba a vytrvaj!

Niekto možno povie, že zase vznikla čosi módne a že sa teraz tie tri písmená — KRB alebo slová komplexná racionalizačná brigáda budú vytrvalo omieľať, až kým sa dokonale nesprofanujú a ako také prestanú pôsobiť; stratia nielen svoj zmysel, ale s nimi sa vytratí aj to, čo mali znamenať a čo mali priniesť pre súčasnosť. A či naozaj zanikli také slová, ako je brigádnické hnutie, ktoré vzniklo skoro pred tridsiatimi rokmi pri obnove vojnovou víchricou kruto postihnutej vlasti, a či sme zabudli na úderníkov a úderky, ktoré o niekoľko rokov neskôr začali prekonávať staré návyky vo výrobe, rúcať zastarané výkonové normy a zvyšovať produktivitu práce? A je práve šestnásť rokov odvtedy, čo začali vznikať prvé brigády socialistickej práce, pracujúce už na vyššej úrovni ako ich predchodca — úderky.

Nezabudli sme ani na brigádnické, ani na údernícke hnutie. Ich účastníci boli svetlonosmi svojej doby, ktorí našli úspešných nasledovníkov v brigádach socialistickej práce a nachádzajú ešte v progresívnejšej forme, v komplexných racionalizačných brigádach.

Aj ich utváranie si vyžiadal čas, riešenie takých úloh a problémov, ktoré nemôže vyriešiť jednotlivý pracovník v rámci plnenia úloh vyplývajúcich z pracovných povinností, najmä úloh zaradených do podnikových programov komplexnej socialistickej racionalizácie. Charakteristickou črtou práce komplexnej racionalizačnej brigády je iniciatívna, dobrovoľná, záujmová tvorivá činnosť smerujúca k všestrannému zvyšovaniu efektívnosti výroby. Zdôrazňujeme dobrovoľná, tvorivá. Je to pravdupovediac činnosť navyše, lebo sa uskutočňuje mimo pracovných povinností. Veď robotníci a technici, členovia BSP, ľudia rozličných profesií, odborníci z jednotlivých pracovísk sa spájajú z vlastného popudu, lebo majú záujem zlepšiť to, čo nie je v ich dielni či závode dobré a chcú uplatniť nové, čo priniesol vývoj. A keď im nestačia vlastné sily, vyhľadávajú partnerov inde i mimo svojho závodu či podniku, získavajú pre riešenia vedcov, výskumníkov, pracovníkov vysokých škôl. Takúto spoluprácu rozvíjajú napríklad v Považských strojárňach v Považskej Bystrici, vo Švermovových železiarňach v Podbrezovej, vo Východoslovenských železiarňach v Košiciach, v bratislavskom Slovnafte a inde.

Na mnohých pracoviskách, kde už uplatnili um a skúsenosti robotníkov a technikov zoskupených v KRB, dosiahli pozoruhodné výsledky uplatňovaním komplexnej socialistickej racionalizácie. Prejavilo sa to najmä na zvyšovaní technickej úrovne výrobkov i výroby, na realizácii takých opatrení, ktoré výrazne znižujú prácnosť, prinášajú úspory materiálov a energie, vlastných nákladov výroby a investícií a pod. Komplexná racionalizačná brigáda súdruha Mareka z Tesly v Piešťanoch vyriešila a realizovala poloautomat na značenie prvkov, čím ušetria osem pracovníkov. Brigáda v Podpolianskych strojárňach v Detve, zložená z konštruktérov, nástrojárov a robotníkov, dosiahla na jednom výrobku úsporu 2400 Kčs. Pri ročnej výrobe to predstavuje niekoľko miliónov korún. Kolektív Ing. Gebániho vo VSŽ v Košiciach realizoval návrh na zníženie spotreby kokíl a liacich podložiek využitím nástrekovej hmoty vyvinutej na Vysokej škole technickej v Košiciach. Úspora predstavuje hodnotu 2 milióny korún.

Teraz pracuje v SSR 370 komplexných racionalizačných brigád a v nich je okolo 5200 pracujúcich. Každá z nich pripravuje niečo prospešné, čo sa prejaví v predvýrobných etapách, vo výrobnom procese, či v službách, alebo niekde inde. Viaceré brigády po realizácii úlohy skončili svoju činnosť a rozišli sa. Niektorí príslušníci kolektívu sa zapojili do práce v ďalšej brigáde, ktorá rieši iný problém. A tak je to správne, lebo KRB sa ustanovujú len na riešenie určitého úzkeho miesta a po splnení svojho poslania prestávajú fungovať.

Bolo by predčasné hodnotiť celkovú prácu a činnosť komplexných racionalizačných brigád, pretože väčšina z nich sa ustanovila až v tomto roku. Z doterajších skúseností však možno povedať, že okrem ekonomického prínosu táto práca má aj hlbší zmysel. Zjednocuje a prehlbuje spoluprácu inžinierov, technikov a robotníkov pri riešení úloh, vytýčených tohtoročnými májovými zásadnutiami ÚV KSČ a ÚV KSS. Táto úzka spolupráca zvýrazňuje objektívnu nevyhnutnosť rešpektovania jednoty teórie a praxe. Ďalším pozitívom je, že vo väčšine ustanovenie a činnosť brigád organizuje pod vedením stranickej organizácie hospodárske vedenie za spoluúčasti odborov, mládežníckej organizácie a orgánov SVTS a že práve tam, kde venovali zvýšenú pozornosť vzniku brigád, ich zloženiu a určeniu cieľov, dosahujú dobré výsledky.

Ale ukazujú sa aj negatívne stránky. V niektorých podnikoch a závodoch si chceli veci zjednodušiť a komplexné racionalizačné brigády utvárali z profesionálnych pracovníkov, pre ktorých táto činnosť vyplýva z pracovných povinností. Jasno v tom urobili orientačné zásady a podnety na ustanovenie a činnosť KRB, ktoré schválilo v apríli t. r. predsedníctvo Ústrednej rady odborov. A núka sa ešte jedno konštatovanie. Podľa prieskumov a pozorovaní v celej ČSSR komplexné racionalizačné brigády v závodoch a podnikoch v ČSR sú ďalej ako v slovenských závodoch, pracujú úspešnejšie a cieľavedomejšie. A to je vari na zamyslenie všade tam, kde ešte neurobili všetko pre rozvoj a prehĺbenie práce brigád.

Práca – 5. novembra 1974 – str. 2 –

Sľubných deväť mesiacov

Export v predstihu

Prvé podniky v cieli ▲ Priemyselné podniky na Slovensku majú k dobru 389 miliónov korún

Bratislava (Práca) — Iniciatíva pracujúcich na počesť významných výročí ČSSR prináša ovocie aj v prekračovaní vývozných úloh. Priemyselné podniky na Slovensku prekročili plán exportu za tri štvrte roka o 39 mil. Kčs, z toho priemysel strojársky o 152 mil., potravinársky o 103 mil., chemický o 47 mil. a hutníctvo železa o 31 mil. Kčs.

Potešiteľné je, že už pred poslednou štvrtinou roka máme exportérov, ktorí dorazili do cieľa. Koncom septembra už mali splnené celoročné úlohy VHJ Slovenské energetické závody Bratislava a Mliekárenský priemysel Bratislava. Dá sa očakávať, že ďalší vývozcovia budú tento príklad nasledovať. Najväčší predstih v plnení úloh majú najmä Sigma Závadka, Vinárske závody Bratislava, Podniky polygrafického priemyslu Bratislava, cementárne a vápenky Trenčín a Mäsopriemysel Bratislava.

V porovnaní s deviatimi mesiacmi minulého roku zvýšili sa dodávky na vývoz o 10,6 percenta, z toho do socialistických štátov o 15,1 percenta a do kapitalistických o 4,3 percenta. Najvyšší rast exportu zaznamenali výroba stavebných hmôt (o 37 percent), priemysel polygrafický (35 percent), chemický (26 percent), potravinársky (25 percent) a strojársky (23 percent).

Z podnikov a VHJ zapojených do medzinárodnej deľby práce významné úspechy dosiahli najmä Vagónka Poprad, kde oproti vlaňajšku zvýšili export trojnásobne, VHJ Závody ťažkého strojárstva Martin ho zvýšili o 50 percent a Slovchémia Bratislava o 19 percent.

Pomerne rýchlo sa vyvíja aj import. Dodávky z dovozu zo socialistických štátov vzrástli o 15,9 percenta z kapitalistických o viac ako polovicu. Pritom zhruba rovnaké tempá boli v dovoze strojov, ako aj v dovoze surovín, materiálov a výrobkov. (Čs)

Starostlivosť o starých občanov

„Mám ťažko chorú matku, ktorá nieť je schopná samostatne sa pohybovať a tak ju opatrujem," začínate svoj list redakcii. A vraj ste niekde počuli, že takto postihnutí občania majú osobitné výhody. Žiadate redakciu, aby čitateľov o nich informovala.

Máte pravdu, naša spoločnosť pamätá aj na občanov s ťažko poškodeným zdravím. Táto starostlivosť sa zameriava na prekonávanie rozličných ťažkostí, ktoré sú spôsobené telesnými či zmyslovými poruchami, alebo poškodením pohybového ústrojenstva. Poskytuje sa im možnosť spoločného stravovania, opatrovnícke služby, pomôcky potrebné na odstránenie, zmiernenie alebo prekonanie následkov poškodeného zdravia, peňažné príspevky na zabezpečenie takýchto pomôcok a ďalšie výhody.

Spoločné stravovanie pre občanov s ťažko poškodeným zdravím poznáme pod názvom stravovanie dôchodcov. Táto služba sociálneho zabezpečenia je určená predovšetkým občanom a starým dôchodcom, tiež ich manželkám a družkám, keď si zo zdravotných či sociálnych dôvodov nemôžu sami zabezpečiť stravovanie. Národné výbory však rozširujú túto oblasť služieb a snažia sa vyhovieť všetkým zdravotne poškodeným a starým občanom, ktorí prejavili o ňu záujem, ba poskytujú im — s prihliadnutím na sociálne pomery — aj stravovací príspevok.

Opatrovateľstvo zahŕňa zabezpečenie donáškových služieb, práce spojené s bežným udržovaním domácnosti a jednoduché ošetrovateľské úkony, ktoré nemá vyhradené zdravotnícky pracovník. Tieto sa poskytujú vtedy, keď potrebnú starostlivosť nemôžu zabezpečiť rodinní príslušníci alebo ostatní spoluobčania. Vykonávajú ju dobrovoľní spolupracovníci ošetrovateľskej služby a ošetrovateliek z povolania.

Na zakúpenie pomôcok občanom s ťažko poškodeným zdravím (nevidiomi, hluchonemí), je možné poskytnúť takzvaný účelový príspevok. (Pri rozhodovaní o ňom sa neskúma podmienka sociálnej potreby.) Je možné poskytnúť ho na zakúpenie pomôcok potrebných na výkon v zamestnaní, pre prípravu na povolanie, ďalšie vzdelávanie alebo kultúrne vyžitie (napríklad kúpu písacieho stroja, magnetofónu a podobne). Výška príspevku sa však určuje s prihliadnutím na sociálnu situáciu občana. Niektoré pomôcky mu poskytne štátna zdravotnícka správa zadarmo.

Invalidom s ťažkou poruchou pohybového ústrojenstva sa poskytuje príspevok na zakúpenie motorového vozidla. Podmienkou je, že manžel alebo manželka, či druh alebo družka s ním žijúci v spoločnej domácnosti, nevlastní motorové vozidlo. Občanom, ktorým porucha alebo choroba v podstatnej miere obmedzuje pohybovú schopnosť, patria aj ďalšie výhody. Poskytujú sa podľa druhu a stupňa poškodenia a nielen dospelým občanom, ale aj deťom od šiesteho roku, a to na základe rozhodnutia okresnej posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia, pričom sa neskúma sociálna potreba.

Význam mimoriadnych výhod je hlavne v tom, že občanom, ktorí nemôžu dlhší čas stáť alebo chodiť, uľahčujú dopravu verejnými dopravnými prostriedkami a zabezpečujú osobné prerokúvanie ich záležitostí. Druhý a tretí stupeň výhod sa okrem iného zlučuje aj s určitými výhodami materiálneho charakteru, ako je bezplatné používanie miestnych hromadných dopravných prostriedkov (pri treťom stupni sa táto výhoda vzťahuje aj na ich sprievodcov) a poskytovanie zľavy na cestovnom na niektorých spojoch. S priznaním tretieho stupňa výhod je spojená aj zľava vstupného do kina a divadla (polovica ceny), prípadne na iné kultúrne a športové programy (zľava opäť platí aj pre sprievodcov).

Keď je občan telesne či zmyslovo poškodený, prípadne jeho duševná porucha je veľmi vážna, poskytuje sa mu ubytovanie, zaopatrenie, zdravotná a kultúrna starostlivosť a príležitosť na primerané pracovné uplatnenie, či iné služby v ústavoch sociálnej starostlivosti. Obyvateľom týchto ústavov sa umožňuje zúčastniť sa na tvorbe ústavného režimu prostredníctvom výboru zvolených zástupcov. Tento výbor spolupracuje s vedením ústavu najmä pri zabezpečovaní kultúrnej náplne a pracovnej činnosti obyvateľov a dbá na dodržiavanie poriadku. Obhospodaruje aj kultúrny fond.

Aj keď sa zákonná úprava výslovne nezmieňuje o kultúrnych službách občanom s ťažko poškodeným zdravím, ktorí nie sú v ústavoch, národné výbory spolu s odborovými organizáciami prihliadajú na to, aby sa aj oni mohli zúčastňovať na kultúrnom a spoločenskom živote ostatných (vo väčšine prípadov sú to invalidní dôchodcovia). V kluboch dôchodcov si môžu prečítať dennú tlač, časopisy, knihy, počúvať rozhlas, pozrieť si televíziu alebo sa ujú zúčastniť na rôznych programoch v rámci kultúrnopolitickej a osvetovej činnosti klubu.

Z Vášho listu teda vyplýva, že na Vašu matku sa môžu vzťahovať výhody, ktoré sa poskytujú invalidom s ťažkou poruchou pohybového ústrojenstva. Pravda, rozhodnutie o tom prislúcha okresnej posudkovej komisii sociálneho zabezpečenia.

Vaša

PRÁCA

Poznámka čs.evaluácie: odpoveď redakcie denníka "Práca" čitateľke Ilone Matušíkovej z Košíc.

Práca – 6. novembra 1974 – str. 5 –

Nachádzajú pochopenie

Pomoc odborov občanom cigánskeho pôvodu Z Uplatňujú sa aj v kolektívoch BSP

Odborové cigány a organizácie Východoslovenského kraja sa často zaoberajú problémami občanov cigánskeho pôvodu. Žije ich tu takmer 88 tisíc. Zhruba polovica z nich sú v produktívnom veku, mali a mohli by pracovať, no viac ako 20 tisíc sa trvalej robote vyhýba, menšia časť pracuje príležitostne, ostatní nerobia nikde.

Vlani i tohto roku sa zamestnanosť obyvateľov cigánskeho pôvodu zvýšila. Hľadajú si robotu najmä v stavebných podnikoch, v technických službách a všade tam, kde pomocným robotníkom netreba nijakú kvalifikáciu. Závodné výbory ROH pomáhajú znižovať ich absenciu, fluktuáciu, dodržiavať pracovnú disciplínu. Dobré formy práce volia napríklad v Bardejovskom okrese, kde sa občania cigánskeho pôvodu schádzajú s vedúcimi hospodárskymi pracovníkmi a predsedami straníckych a odborových organizácií.

V okrese Spišská Nová Ves súťaží v hnutí BSP 250 občanov cigánskeho pôvodu — najviac v Železorudných baniach Slovinky, v Slovenských elektrotechnických závodoch Krompachy a v Piloimpregne Mníšek nad Hnilcom.

Sú závody, kde medzi členkami kolektívov BSP našli svoje miesto aj početné ženy cigánskeho pôvodu, ba sú i také, čo vedú kolektívy BSP.

Tu i inde platí zásada, že dobrý príklad strhne aj ostatných. Nie všade sa to darí. Tak je aj pri preberaní funkcií v odborových organizáciách. Len sem-tam zvolili za úsekových dôverníkov občanov cigánskeho pôvodu. Rovnako aj do dielenských a závodných výborov ROH. Niekoľkí sú funkcionármi aj v plénach OOR a KV OZ. Je medzi nimi Jozef Žiga z Východoslovenských tehelní, závod Jasov, Karol Balog zo závodu v Michalovciach a ďalší. Sú to svedomití a zodpovední funkcionári ROH.

Odborové organizácie Východoslovenského kraja už veľa urobili aj na úseku sociálnej starostlivosti. Ona pomáha udržať ľudí v práci a spájať ich s pracoviskom, vytvára ovzdušie vzájomnej dôvery. Medzi najosvedčenejšie formy patrí poskytovanie bezúročných pôžičiek na bytové zariadenie, opravu a rozširovanie bytov. Občania cigánskeho pôvodu túto formu pomoci radi využívajú. Najviac tam, kde našli pochopenie: v košických a prešovských Technických službách, v Mestskom stavebnom podniku Košice, v Poľnohospodárskych stavbách Prešov, vo VSŽ Košice a inde. Sú to iba drobničky z práce, ktorá prináša obojstranný osoh.

(fab)

Práca – 12. novembra 1974 – str. 1 + 2 –

Smer činnosti odborov v budúcom roku

Šesť základných úloh

Pokyny na prípravu a zabezpečovanie plánov aktivity základných organizácií ROH v roku 1975

Predsedníctvo Ústrednej rady odborov zaoberalo sa na svojej novembrovej schôdzi návrhom Plánu aktivity ROH v roku 1975, ktorý sa predloží v decembri tohto roku na schválenie X. plenárnej schôdzi ÚRO. Obdobne ako v predchádzajúcich rokoch, vypracuje Ústredná rada odborov Plán aktivity pre celé ROH. Vyššie odborové orgány prijmú konkrétne politickoorganizačné opatrenia na jeho zabezpečenie. Závodné výbory ROH vypracujú svoje plány aktivity.

Vzhľadom na náročnosť úloh jubilejného roku 30. výročia oslobodenia Československa Sovietskou armádou a na základe odporúčania IX. plenárnej schôdze ÚRO predsedníctvo rozhodlo, aby základné organizácie ROH začali s prípravou svojich plánov aktivity určitejšie, ešte pred X. plenárnou schôdzou ÚRO. Ich včasnou prípravou treba vytvoriť podmienky na to, aby sa ihneď od počiatku roku 1975 nastúpila cesta cieľavedomého plnenia vytýčených úloh.

Cieľom Plánu aktivity ROH v roku 1975 je stupňovať úsilie odborov pri plnení uznesenia VIII. všeodborového zjazdu, v ktorom sú rozpracované závery XIV. zjazdu KSČ pre činnosť Revolučného odborového hnutia. Preto činnosť celého ROH a tým aj plány aktivity ZO ROH je nutné orientovať na šesť základných úloh, vytýčených VIII. všeodborovým zjazdom:

1. Napĺňať významnú úlohu a angažovanosť revolučných odborov v rozvoji socialistickej spoločnosti.
2. Rozvíjať všetky tvorivé sily pracujúcich za splnenie piatej päťročnice.
3. Dôsledne zabezpečovať komplexnú starostlivosť o pracujúcich, obhajovať ich zákonné práva.
4. Vychovávať nového človeka — budovateľa socialistickej spoločnosti.
5. Upevniť jednotu a zabezpečiť trvalú aktivitu odborov.
6. Rozvíjať aktívne medzinárodné činnosti ROH.

Tieto základné úlohy musia sa v plánoch aktivity ZO ROH konkretizovať podľa podmienok závodov a odvetví, z hľadiska významu budúceho roku. Majú vyjadrovať konkrétny podiel organizácie na vyvrcholení osláv 30. výročia oslobodenia Československa Sovietskou armádou, na prehlbovaní iniciatívy pracujúcich za splnenie rozhodujúceho posledného roku piatej päťročnice a plnenie volebných programov Národného frontu, na prípravách a priebehu Československej spartakiády 1975, Medzinárodného roku ženy, ako aj na oslavách 30. výročia vzniku Svetovej odborovej federácie.

Význam roku 1975 zvýrazňuje skutočnosť, že Revolučné odborové hnutie vstupuje do druhej polovice medzi VIII. a IX. všeodborovým zjazdom.

Plány aktivity každej základnej organizácie musia obsahovať aj úlohy a opatrenia na prehĺbenie úrovne riadiacej, realizačnej a organizátorskej práce závodných výborov, činnosti odborových úsekov, zlepšenie úrovne a pravidelnosti členských schôdzí ako základných predpokladov skvalitnenia vnútroodborového života i zvyšovania aktívnej účasti členov na práci základnej organizácie.

Východiskom na stanovenie obsahu plánov aktivity ROH sú okrem uznesenia VIII. všeodborového zjazdu a plenárnych zasadaní ÚRO aj uznesenia výročných členských schôdzí, hospodárske plány, kolektívne zmluvy, komplexné programy starostlivosti o pracujúcich i dlhodobé záväzky závodov a podnikov.

Príprave plánov aktivity i stanoveniu jednotlivých konkrétnych úloh musí predchádzať kritický rozbor vzťahu a úrovne práce, najmä plnenia súčasného Plánu aktivity; to umožní závodným výborom presnejšie určiť úlohy a ich zaradenie do plánu na budúci rok.

V záujme včasného a kvalitného vypracovania plánov aktivity základných organizácií ROH Predsedníctvo ÚRO určuje:

ZÁVODNÉ VÝBORY ROH:

1. prerokujú na výborových schôdzach v novembri doterajšie plnenie tohtoročného Plánu aktivity i úlohy, ktoré bude treba zahrnúť do návrhu Plánu aktivity na budúci rok. Postup zhodnotenia práce ZO ROH: do tejto činnosti zapoja dielenské výbory, odborové úseky, komisie a ostatný aktív;
2. zhodnotia získané poznatky i námety, premietnu ich do jednotlivých častí návrhu Plánu aktivity základnej organizácie a stanovia podiel odborových úsekov, dielenských organizácií a členov na ich realizácii;
3. po zverejnení záverov X. plenárnej schôdze ÚRO dopracujú návrh Plánu aktivity ZO ROH na rok 1975, prerokujú ho s funkcionárskym aktívom, hospodárskym vedením a budú ho konzultovať s vyšším odborovým orgánom; takto pripravený Plán aktivity predložia najneskôr do 15. februára 1975 členskej schôdzi (konferencii) základnej organizácie ROH na prerokovanie a schválenie;
4. na základe Plánu aktivity ZO ROH zabezpečia vypracovanie potrebných plánov práce závodných a dielenských výborov, odborových úsekov i komisií; určia jednotlivé úlohy, ktoré sú rozhodujúce pre rozvoj vnútroodborového života a metódou osobných úloh poveria svojich funkcionárov ich riešením; plnenie týchto úloh budú pravidelne kontrolovať a hodnotiť;
5. v priebehu celého roka budú kontrolovať plnenie Plánu aktivity ZO ROH; polročné zhodnotenie uskutočnia na členských schôdzach (konferenciách) do 15. 7. 1975 a za celý rok do 31. 1. 1976.

(Schválené Predsedníctvom ÚRO 6. novembra 1974.)

Smena – 12. novembra 1974 – str. 4 –

Aby sa rodili zdravé deti

V zdravotníctve stvárniť podmienky na ďalšie zlepšenie zdravotníckej starostlivosti o obyvateľstvo. Počet postelí v nemocniciach zvýšiť o 6000, t. j. o 5 percent... Prostriedky na investičnú výstavbu využívať predovšetkým na odstraňovanie nevyhovujúceho stavu zastaraných zdravotníckych zariadení, urýchlené dokončovanie rozostavaných akcií a začatie najdôležitejších stavieb pre postupnú celkovú modernizáciu zdravotníctva.

(Z rezolúcie XIV. zjazdu KSČ)

Pred niekoľkými dňami sme uverejnili článok o starostlivosti o matky a deti v pôrodniciach SSR. Dnes na tento článok nadväzujeme ďalšou veľmi vážnou témou — starostlivosť o predčasne narodené deti, čo znamená s pôrodnou váhou pod 2500 gramov. Netreba azda osobitne zdôrazňovať, že zdravotnícka starostlivosť o takéto deti má špecifické osobitosti, vyplývajúce z nezrelosti organizmu, jeho malej odolnosti voči infekciám a vplyvom vonkajšieho prostredia, ako i ťažkostí popôrodnej adaptácie.

Zdravotnícka starostlivosť o predčasne narodené deti sa na Slovensku začala rozvíjať až po roku 1951. Dovtedy sme nemali vytvorené podmienky na účelne organizovanú a komplexnú starostlivosť o tieto deti. V roku 1952 vydalo Ministerstvo zdravotníctva veľmi progresívnu smernicu starostlivosti o nedonosené deti. Podľa nej sa takéto deti majú sústreďovať do dobre vybavených ústavov. Úseky pre nedonosené deti sa stali súčasťou detských oddelení nemocníc alebo dojčenských ústavov. Vytvorili sa stanice ako metodické centrá, ktorých úlohou je sledovať úroveň starostlivosti o nedonosené deti vo vymedzenej spádovej oblasti, zabezpečovať prevoz, návštevnú službu a sledovanie somatického a psychického vývinu detí až do tretieho roku ich života. Už v roku 1952 sa vytvorili stanice pre nedonosené deti v Bratislave, Košiciach a Skalici. Postupne pribúdali ďalšie a pri šiestich detských oddeleniach nemocníc sa vytvorili úseky pre nedonosené deti. Dnes sú takéto deti ošetrované v troch dojčenských ústavoch a v 15 detských oddeleniach nemocníc spolu na 383 posteliach. To by v globále aj stačilo, no vzhľadom na zmenené podmienky v posledných rokoch, štruktúru a hustotu obyvateľstva nevyhovuje už rozmiestnenie týchto ústavov a staníc, ako aj ich vybavenie.

Stále viac nedonosených detí

Počet nedonosených detí na Slovensku totiž neustále stúpa. Z 1,7 perc. živonarodených detí v roku 1949 vzrástol ich počet do konca roku 1973 na 5,43 perc. Z nich bolo v ústavoch a oddeleniach nemocníc hospitalizované 70 perc., niektoré, prevažne s váhou okolo 2500 gramov, prevzali novorodenecké úseky ženských oddelení nemocníc, v ktorých sú na to vhodné podmienky, ostatné málo schopné života zomreli ešte pred prevozom do ústavov či nemocníc.

Dojčenská úmrtnosť (do 1 roku veku) predstavovala vlani u nás iba 24,9 promille, čiže z 1000 živonarodených detí zomrelo ani nie 25. No z týchto 25 detí vyše polovica — 54 perc. — boli nedonosené, v Bratislave dokonca až takmer tri štvrtiny — 74 percent. A práve preto naše socialistické zdravotníctvo dôsledne skúma fyzickú a duševnú pracovnú preťaženosť ťarchavých matiek, hlučnosť pracovného a vôbec životného prostredia, ako je napríklad v Bratislave nadmernosť rôznych exhalátov, zvýšené životné tempo, celková napätosť spôsobu veľkomestského života a pod. a postupne robí opatrenia v záujme pokojných pracovných a životných podmienok ťarchavých matiek.

Je len samozrejmé, že z nedonosených detí najviac umiera tých, čo pri narodení nedosahujú váhu ani 1000 gramov. Napr. vlani zomrelo 61 percent živonarodených detí s takúto nízkou váhou, no s novorodeneckou váhou od 2000 do 2500 gramov už len 6,3 perc. Vďaka stále kvalitnejšej lekárskej starostlivosti o takéto deti

percento ich úmrtnosti neustále klesá, hoci sa ich, žiaľ, rodí stále viac a viac.

Potraty, antikoncepcia a možné následky

Avšak najzávažnejšie z toho je, že v posledných troch rokoch výrazne stúpa počet nedonosených detí, ktoré sa narodili biologicky nezrelým matkám — vo veku od 15 do 16 rokov: v roku 1971 to bolo 638 nedonosených detí, vlani už 719. Tu obyčajne ide o rizikové tehotenstvá, na čo by mladí ľudia — dievčatá, ale i chlapci a muži vôbec — nemali nikdy zabúdať.

No i mladé, biologicky vyvinuté matky nad 18 rokov veku nerad rodia nedonosené deti, hoci práve ony by mali rodiť najzdravšie deti, najkvalitnejšiu populáciu a nie nedonosené, na ktorú dokonalejšiu zdravotnícku starostlivosť o ne a o človeka v socialistickej spoločnosti vôbec, percentuálne ich stále viac ostáva naživo. Že vyžadujú osobitnú zdravotnícku starostlivosť po celý život, je samozrejmé. A nikto z nás si iste neželá mať takéto duševne narušené deti.

Nie sú zriedkavé prípady, že matky sa po umelých potratoch stanú neplodnými. Neraz je to tak: kým mohli mať dieťa, nechceli ho, azda dali prednosť autu, dovolenkám v zahraničí a pod., no a keď ho potom chceli, už ho mať nemohli, alebo sa im narodilo dieťa duševne i telesne menej kvalitné.

Tu sa musím zmieniť aj o antikoncepcii. Na rozdiel od kapitalistických štátov u nás sú antikoncepčné prostriedky viazané na lekársky predpis a ženy, ktorým lekár tieto prostriedky povolí užívať, sú pod stálou lekárskou kontrolou. Na treba myslieť na to, že aj antikoncepčné prostriedky sú lieky, a teda svojím spôsobom majú aj negatívny vplyv na organizmus ženy, ich používanie nie je bez rizika. Spomínam to preto, že niektoré ženy, najmä slobodné dievčatá, si antikoncepčné prostriedky zaobstarávajú na čierno v zahraničí a používajú ich bez lekárskeho predpisu a následnej kontroly. Vystavujú sa riziku, že potom, keď budú chcieť mať dieťa, môže sa im narodiť duševne menej kvalitné, a to si iste neželajú. Preto antikoncepčné prostriedky len na lekársky predpis, no radšej sa ich používaniu iným spôsobom vyhnúť. To, pravda, vyžaduje dôslednejšiu, hlbšiu osvetovú prácu medzi mladými ľuďmi — dievčatami, ale i chlapcami, upriamenú na predmanželský a manželský pohlavný život, ale — aj dôslednejšie uplatňovanie zásad bytového zákona z hľadiska preferenčného prideľovania bytov mladým manželom. Kľúčovú úlohu aj v tomto smere majú výhodné mladomanželské pôžičky, aby si mladí manželia včas mohli založiť rodinu.

Nedostatočné zariadenia

Nevyhovujúce rozmiestenie ústavov a nemocničných oddelení z hľadiska dnešných potrieb som už spomínal. No aj v jestvujúcich zariadeniach sú vážne nedostatky: zostáva úrovňou [illegible] a materiálno-technické vybavenie. Niektoré novorodenecké stanice nemajú ešte upravené sanitky na prevoz nedonosených detí, väčšina z nich nemá prevozné sestry, vyše polovica staníc je ešte stále bez možnosti samostatného umiestenia dojčiacich matiek, lektárlá sú iba v Bratislave a Košiciach. V technickom vybavení sú veľmi vážne nedostatky v možnosti vyšetrovania základných biologických hodnôt, vo vybavení prístrojmi na riadenie dýchania, najmä inkubátormi, osobitne takými, ktoré plne vyhovujú požiadavkám na poskytovanie resuscitačnej a intenzívnej starostlivosti o novorodencov a nedonosencov. Mnohé inkubátory, ktoré máme k dispozícii, sú už staré a nevyhovujúce alebo sú veľmi hlučné a silne vibrujú, majú veľkú poruchovosť i konštrukčné chyby, ktoré teraz zahraničná dodávajúca firma postupne odstraňuje. Veď inkubátory sú zatiaľ jediným osvedčeným lôžkom pre poskytovanie intenzívnej a resuscitačnej starostlivosti nedonoseným deťom.

Úsilie vyspelých krajín o zníženie úmrtnosti detí v prvých dňoch po narodení, najmä v prvých hodinách života, sa upriamuje hlavne na prevenciu v tarchavosti a perinatálne obdobie (7 dní po narodení). V oblasti vedeckovýskumnej dali tieto skutočnosti podnet na vznik nového vedného odboru — perinatálnej medicíny, ktorá sa upriamuje na štúdium fyziológie a patológie tehotenstva a novorodeneckého obdobia. Prevencia v tomto smere, včasné a exaktné poznanie príčin rôznych chorobných stavov môže nielen znížiť úmrtnosť, ale aj zachrániť značný počet detí pred duševnou menejcennosťou.

Pripravované opatrenia na zlepšenie

I keď nie je možné v krátkom čase vytvoriť ideálne predpoklady na zabezpečenie diferencovanej starostlivosti o predčasne narodené deti, musíme sa čím skôr upriamiť na odstránenie jestvujúcich nedostatkov a perspektívne vybudovať komplexnú starostlivosť o predčasne narodené deti. Kolégium ministra zdravotníctva SSR koncepciu takejto starostlivosti už prerokovalo. Určuje hlavné smery a etapy rozvoja tejto starostlivosti a národné výbory ju budú realizovať podľa vlastných podmienok a potrieb.

Touto závažnou problematikou sa nedávno zaoberal aj Výbor SNR pre veci pracovné, sociálne a zdravotné. Na zlepšenie starostlivosti o tarchavé ženy, novorodencov a nedonosené deti výbor navrhol, aby sa v blízkej budúcnosti postupne vytvárali predpoklady na hospitalizáciu rizikových tarchavostí v nadväznosti na príslušne vybavené úseky pre nedonosencov. Tak isto sa má postupne zabezpečiť a prehĺbiť diferencovaná starostlivosť o novorodencov, najmä v resuscitačnej a intenzívnej starostlivosti.

Keďže ČSSR už nevyrába inkubátory, má sa v plnej dovozu zabezpečiť dostatočný počet kvalitných inkubátorov. Ďalej výbor odporučil vytváranie priestorových a kádrových predpokladov na realizáciu presunu terajších staníc pre nedonosené deti pri dojčenských ústavoch na detské oddelenia nemocníc a podstatne vylepšiť prevoznú službu nedonosených detí tak, aby bola permanentná a primerane vybavená najmä kvalitnými prenosnými inkubátormi, nehovoriac o dobre odpérovaných sanitkách s rádiovysielačkou.

Záleží na národných výboroch, kedy sa opatrenia v zmysle vypracovanej koncepcie Ministerstva zdravotníctva SSR a odporúčaní Výboru SNR pre veci pracovné, sociálne a zdravotné uvedú do života a naplnia tak závery XIV. zjazdu KSČ v záujme zdravia prichádzajúcej generácie.

ŠTEFAN HUBAČ

Roľnícke noviny – 6. novembra 1974 – str. 5

KOMENTÁR

NÁROČNE A DOSLEDNEJŠIE

Z jednotlivých oblastí, kde v súčasnosti porušovanie socialistickej zákonnosti najzávažnejším spôsobom poškodzuje záujmy našej spoločnosti, uviedol zvlášť si zaslúžia ochranu socialistickej ekonomiky. Úspešným plnením záverov XIV. zjazdu KSČ a plenárnych zasadnutí našej strany k ekonomickým otázkam, rozvojom ekonomiky pretvárajú sa podmienky našich pracujúcich a využívaním poznatkov vedy o technike dosahujeme u nás každoročne stále priaznivejšie úspechy v raste výroby i národného dôchodku.

Pozitívny rozvoj socialistickej ekonomiky však ešte stále sprevádzajú niektoré negatívne javy, ktoré ho spomaľujú a znižujú tak výsledky usilovnej a obetavej práce ľudí, v priemysle, energetike, poľnohospodárstve i v ostatných odvetviach, v službách a obchode. Z týchto javov osobitne škodlivé dôsledky otvára v samotnej ekonomike, ale najmä v spotrebiteľskom vedomí pracujúcich, má hospodárska kriminalita a ďalšie formy poškodzovania socialistickej ekonomiky.

O tomto závažnom spoločenskom probléme rokovala Slovenská národná rada koncom októbra. Správu o stave socialistickej zákonnosti predniesol generálny prokurátor SSR dr. M. Motrič. Zdôraznil, že upevňovanie socialistickej zákonnosti je dlhodobým procesom, ktorý je základnou podmienkou ďalšieho rozvoja socialistickej spoločnosti.

Významná časť spoločenského úsilia o upevnenie zákonnosti tvorí potlačovanie a odhaľovanie kriminality a ostatnej protispoločenskej činnosti. Prokuratúra SSR v súlade s hlavným zameraním činnosti československej prokuratúry po XIV. zjazde KSČ sústredila svoju činnosť o upevňovaní socialistickej zákonnosti. Úspešne zvládla zvýšené množstvo práce a spolu so ZNB a súdmi zabezpečuje energický postih páchateľov trestných činov a priestupkov. Rozhodné uplatňovanie trestných sankcií má pozitívny vplyv na právne vedomie občanov. Pravda, tento vplyv by bol oveľa účinnejší, keby sa dosiahlo zrýchlenia trestného stíhania počas vyšetrovania, t. j. konať tak, aby od spáchania trestného činu až do uloženia trestu uplynul čo najkratší čas.

Trestné činy a priestupky, ktoré poškodzujú socialistickú ekonomiku trvalo predstavujú výrazný podiel na celkovej kriminalite v SSR. Hospodárske trestné činy tvorili vlani 23 perc. zo všetkých zistených trestných činov a priestupky takmer 63 percent zo všetkých objasnených priestupkov. Socialistickú ekonomiku poškodzuje hlavne rozkrádanie majetku v socialistickom vlastníctve, ale najmä nedisciplinovanosť, falšovanie podpovedných hospodárskych pracovníkov, porušovanie predpisov hospodárskeho a pracovného práva, technických a technologických noriem, predpisov o bezpečnosti pri práci a požiarnych predpisov. Niektoré spoločensky škodlivé javy v ekonomickej oblasti, akými sú napríklad korupcia v odberateľsko-dodávateľských vzťahoch, porušovanie technických a technologických noriem, tvorba a používanie nelegálnych fondov, špekulatívne zisky jednej organizácie na úkor druhej, alebo občanov, porušovanie zásad o tvorbe cien — sú značne rozšírené. Podieľajú sa na nich niekedy celé skupiny pracovníkov, vrátane podpovedných hospodárskych funkcionárov. Uľahčovaniu týchto negatívnych javov, tolerantný prístup k ich riešeniu a nevyvodzovanie dôsledkov za porušenie právnych predpisov, má za následok ťažko vyjadriteľné politické škody, najmä preto, lebo spoločensky škodlivá činnosť sa tak značne pokladá za spoločensky potrebnú a prospešnú. Tým sa umrvuje schopnosť ľudí posudzovať veci správne a rozlišovať odôvodnené ekonomické stimuly od chytračenia a získuchtivosti. Tak sa dotvorujú právo vedomie štátočných pracovníkov, lebo ich poznania, že v ekonomickej oblasti existuje a toleruje sa dvojaká morálka, a dvojaký prístup k dodržiavaniu zákonov, môže viesť k nerešpektovaniu práva a morálnych zásad i v ostatných oblastiach ľudského života.

Zlým je tak predstavy, že prostriedkom zvyšovania životnej úrovne nie je iba skutočná a spoločensky užitočná práca, ale aj špekulovanie, poprípade využívanie výsledkov spoločenskej práce a prospešovanie individuálnych a skupinových záujmov na úkor celej spoločnosti. Nekontrolovateľné vedľajšie príjmy, poskytovanie a prijímanie nezdaňovaných odmien, maloměšťácke sebectvo, chamtivosť a úplatky všetkého druhu, sú hlavne v rozpore so socialistickou morálkou, a socialistickým životným štýlom, ale skoro vždy znamenajú aj porušenie zákonov. Potrebu dôsledného a cieľavedomého boja s týmito prežitkami a javmi podčiarkol aj plenárne zasadnutie ÚV KSČ v októbri r. 1972 a neraz to zdôrazňujú aj naši najvyšší straníci a štátni predstavitelia. Vo vzťahoch medzi socialistickými organizáciami má pretrvávanie týchto javov za následok ujmu nerešpektovanie socialistického práva, ale aj skreslenie dosahovaných ekonomických výsledkov a obchádzanie stranických a vládnych uznesení.

Pravda, nejde o javy typické pre našu spoločnosť. Nemožno však podceňovať ich závažnosť, umocňovanú dlhodobým pôsobením, ich všestranné komplikuje a oddaľuje skutočnosť, že hoci XIV. zjazd KSČ zdôraznil povinnosti všetkých orgánov a organizácií zabezpečovať a presadzovať dodržiavanie socialistickej zákonnosti, mnohí zodpovední funkcionári sa stále ešte dostatočne domnievajú, že povinnosť strážiť dodržiavanie zákonov a iných právnych predpisov náleží len špecifickým orgánom a nevyužívajú k tomu vlastné prostriedky a oprávnenia. Samotné prostriedky trestného práva nestačia na odstraňovanie príčin protispoločenskej činnosti. Musia sa nevyhnutne dopĺňať politicko-organizátorskou i kultúrno-výchovnou prácou ostatných štátnych orgánov i socialistických organizácií. Ilací sa v hospodárskych organizáciách začať zavádzať dôslednejší poriadok do ochrany majetku v socialistickom vlastníctve, existuje ešte viacero negatívnych javov, ktoré podmieňujú, umocňujú, alebo uľahčujú páchanie trestných činov a priestupkov, poškodzujúcich socialistickú ekonomiku.

Napriek tomu, že sa už dlhší čas konštatuje nevyhnutnosť dôslednejšieho vyšetrovania ľudí mimo súdneho pojmu, porušovania pracovných a ostatných predpisov, predaj celý rad drobných prejavov nedisciplinovanosti rozkrádaniu, požívania alkoholu a podobných nešvárov na pracoviskách, zostáva neporšmanných. Nevyvodzuje sa zodpovednosť čo najefektívnejšie vplyvu na spoločenské vedomie a vedie k postupnému narastaniu nedostatkov. Trestný postih, ktorý by mal byť vlastne výnimočnou sankciou, stáva sa takto často jedinou formou vyvodenia zodpovednosti.

Viliam VITTEK

Prísnejšie proti špekulantom

POVINNOSŤ KAŽDÉHO Z NÁS

V správe generálneho prokurátora SSR o stave socialistickej zákonnosti, ktorú prerokovalo októbrové plénum SNR sa poukazuje aj na zneužívanie socialistického podnikania. Pre poskytovanie niektorých služieb a opráv, na základe povolenia národného výboru, schválila vláda ČSSR zásady. Tie majú umožniť zabezpečenie niektorých služieb, najmä v malých obciach, kde nebolo podmienky, aby ich zabezpečovali organizácie socialistického sektora. Počet týchto povolení má vzrastajúcu tendenciu. Národné výbory ich vydávajú aj vo veľkých obciach a mestách, kde by služby mali zabezpečovať organizácie socialistického sektora.

Je znášajúce, že časť osôb zneužíva oprávnenia vyplývajúce z vydaného povolenia na nedovolené podnikanie v značnom rozsahu a s používaním cudzích pracovných síl. Ďalšia skupina ľudí podniká bez povolenia, bez akejkoľvek evidencie a bez plnenia daní z príjmov obyvateľstva. Ministerstvo vnútra SSR evidovalo vlani 5269 povolení na súkromnú zárobkovú činnosť.

Na Slovensku bolo vlani trestne stíhaných 200 osôb za nedovolené podnikanie a za zneužívanie socialistického podnikania ich bolo 57. Nedovolenému podnikaniu napomáhali do určitej miery aj samotné národné výbory, pretože neurčovali presné podmienky, za ktorých možno vykonávať určitú činnosť a najmä preto, že nekontrolovali činnosť na základe vydaného povolenia. Takéto podnikanie podporovali však aj niektoré socialistické organizácie, keď od súkromníkov objednávali práce veľkého rozsahu a vypláca li im za to značné finančné čiastky. Povolenie na poskytovanie služieb zneužili niektorí jednotlivci na rozsiahlu súkromnú zárobkovú činnosť a vybudovali si prevádzky, v ktorých zamestnávali viac pracovných síl. Na ilustráciu niekoľko prípadov:

Reštaurátori, ktorí pracovali na reštaurovaní umeleckých pamiatok v Bratislave, zamestnávali viacero odborníkov. Jeden z reštaurátorov zamestnával až 12 odborných pracovníkov. Vzhľadom na vydané povolenie, nebolo možné vyvodiť trestnú zodpovednosť. Typickým prípadom zneužitia povolenia na činnosť mimo pracovný pomer i krátkozrakosti niektorých zodpovedných pracovníkov socialistických organizácií bolo nedovolené podnikanie Viliama Kapišiaka a jeho spoločníkov v Bratislave. Od národného výboru v Petržalke dostal povolenie na opravu laminátových prístrojov. Na základe tohto povolenia si otvoril bežný účet v štátnej sporiteľni a počas dvoch rokov vystupoval ako zástupca firmy Laminostroji. So socialistickými organizáciami uzatváral zmluvy na čistenie odpadových kanálov a žúmp. Prácu potom vykonali pracovníci technických služieb mesta Bratislavy a Západoslovenských kanalizácií a vodovodov, ktorí k tomu neoprávnene použili verejné mechanizmy a stroje. V. Kapišiak z vykonanej práce vyfakturoval pod firmou Laminostroje. Viacero socialistických organizácií používalo služieb V. Kapišiaka a prepláca lo mu na účty v štátnej sporiteľni veľké finančné čiastky. Obrat tohto „podnikateľa" dosiahol za dva roky maličkosť — čiastku prevyšujúcu 2 milióny korún! A prečo sa tak stalo? Preto, lebo národný výbor nekontroloval, či V. Kapišiak vykonáva činnosť v súlade s povolením a nežiadal od neho ani zaplatenie dane z príjmov obyvateľstva!

Podobne Okresný národný výbor Košice-vidiek vydal povolenie Štefanovi Pethőmu na montáž ústredného kúrenia v školách a podobných verejných zariadeniach. Aj jeho obrat dosiahol takmer 2 milióny korún. Je podivuhodné, že Štefan Pethő so súhlasom ONV zamestnával aj cudzie pracovné sily!

Osobitnú problematiku v nedovolenom podnikaní tvorí činnosť projektantov. Nie sú zriedkavé prípady, že projektanti za práce vykonávané mimo pracovného pomeru získali za rok odmenu, ktorá prevyšuje niekoľkonásobne ich príjem z pracovného pomeru. Projektanti vyhotovujú projekty mimo pracovný pomer aj na veľké rozsiahle stavby, ktorých investičný náklad presahuje čiastku pol milióna korún, a niektorí pritom zamestnávajú aj ďalších projektantov, ako svojich pracovníkov.

Pozornosť štátnych orgánov a ústredných orgánov spoločenských organizácií si zasluhuje zneužívanie organizácií tzv. osobitným napojením na zakrývanie súkromného podnikania. Opatrenia, prijaté vládou SSR na úseku združenej výroby JRD a národných výborov vyriešili už problémy obchodovania s pracovnými silami a zneužívania združených výrob na spoločensky škodlivú podnikateľskú činnosť. Rovnaké opatrenia sú však potrebné aj voči účelovým a pomocným zariadeniam telovýchovných a iných spoločenských organizácií. Práve takéto organizácie tvoria spojky medzi hospodárskou organizáciou a súkromníkom, cez ktorú sa realizujú zmluvy, fakturujú vykonané i nevykonané práce a realizuje sa ich preplácanie. V mnohých prípadoch takéto organizácie fungovali v tomto spojení iba tým spôsobom, že na jednotlivé dokumenty pripájali svoje pečiatky. Za túto činnosť si inkasovali najmenej 10 percent z hodnoty vykonaných, alebo fakturovaných prác a výkonov. Opäť jeden prípad takéhoto zakrývania súkromného podnikania:

Bola to činnosť Okresného domu osvety Bratislava-vidiek a ďalších organizácií pri vykonávaní aranžérskych prác. Okresný dom osvety, ale aj iné organizácie (napríklad Zväz divadelných ochotníkov) robili sprostredkovateľa medzi socialistickými organizáciami a jednotlivými aranžérmi. Títo vykonávali pre socialistické organizácie propagačné aranžérske práce, zamestnávali ďalšie pracovné sily. Fakturovanie a preplácanie prác sa realizovalo prostredníctvom uvedených organizácií. Obrat, ktorý sa týmto spôsobom dosiahol, prevyšuje niekoľko miliónové čiastky.

Tieto prípady alarmujú, aby národné výbory zodpovedne vyhodnotili svoju doterajšiu prax pri povoľovaní činností v oblasti poskytovania služieb. A nielen to. Treba, aby preverili opodstatnenosť doteraz vydaných povolení a dôsledne kontrolovali, či sa vydané povolenia nezneužívajú. Žiaduce je tiež, aby aj ústredné orgány spoločenských organizácií prijali účinné opatrenia, ktoré zabránia, aby nižšie zložky spoločenských organizácií a ich účelové zariadenia uzatvárali dohody o pracovnej činnosti na vykonávanie takých prác, ktoré nie sú v náplni organizácie alebo jej účelového zariadenia.

Viliam VITTE

Roľnícke noviny – 12. novembra 1974 – str. 4 –

ÚČINNEJŠIE DBAŤ O BEZPEČNOSŤ PRI PRÁCI

Ochraňujeme ľudské životy

Významnými rezervami zvyšovania efektívnosti národného hospodárstva sú znižovanie pracovnej úrazovosti upevňovanie pracovnej disciplíny a pravidelné, účelné využívanie pracovného času. Jedným z trvajúcich problémov, ktoré spôsobujú rozvoj výroby, tvorbu spoločenského produktu a pôsobia pracujúcim hmotné i morálne škody, je vysoká pracovná úrazovosť. Zdôrazňuje sa to aj v správe generálneho prokurátora SSR o stave socialistickej zákonnosti s osobitným zreteľom na ochranu socialistickej ekonomiky, ktorú nedávno prerokovalo aj plénum Slovenskej národnej rady.

Okresní prokurátori na Slovensku vykonali v prvom polroku t. r. v podnikoch 53 previerok stavu zákonnosti na úseku ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci. Vyhodnotili štatistické údaje orgánov odborného štátneho dozoru, jeho činnosť ako aj činnosť spoločenskej kontroly, ktorú vykonávajú orgány ROH. Kým v roku 1972 došlo na Slovensku k 55 240 pracovným úrazom, ktoré mali za následok pracovnú neschopnosť, vlani poklesol počet takýchto pracovných úrazov na 53 453 pri vzraste pracovníkov o 1,45 %. Na následky pracovných úrazov bolo v roku 1972 vyradených denne z práce 3776 osôb a vlani 3674 osôb. Aj keď počet úrazov vlani celkove poklesol, počet smrteľných úrazov vzrástol o 22 percent.

V čom sú príčiny? Predovšetkým v tom, že starostlivosť o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a stále zlepšovanie pracovných podmienok sa doteraz nestalo neoddeliteľnou súčasťou plánovania a plnenia výrobných a ostatných pracovných úloh i rozvoja novej techniky, ani súčasťou hodnotenia plnenia výrobných a ostatných pracovných úloh. Organizácie pri odmeňovaní práce nie vždy náročne vychádzajú z jednoty ekonomických výsledkov a dosiahnutého stupňa starostlivosti o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, ako to ukladá Zákonník práce.

Orgány štátneho odborného dozoru nad bezpečnosťou pri práci (Inšpektoráty bezpečnosti práce) v Košiciach, Banskej Bystrici a v Bratislave, vykonávali vlani dozor zhruba nad 8 tisíc organizáciami, v ktorých pracovalo vyše 2 milióny ľudí. Vyšetrili dovedna 492 smrteľných, ťažkých a hromadných pracovných úrazov. Ostatné pracovné úrazy vyšetrovali orgány ZNB. Pri vyšetrovaní príčin a zdrojov pracovných úrazov, ako aj z rozborov záznamov o nich sa zistilo, že podniky, prípadne ich zodpovední pracovníci dôsledne neplnia povinnosť ohlásiť príslušným orgánom vznik pracovného úrazu, vyhotoviť o ňom záznam a urobiť opatrenia na odstránenie chýb, aby sa pracovné úrazy neopakovali. Vyšetrovanie pracovných úrazov a napísanie záznamov o nich je veľmi zdĺhavé, najmä v JRD a v organizáciách miestneho hospodárstva.

Záznamy o úrazoch neobsahujú údaje o tom, aký podiel mali na pracovnom úraze majstri, vedúci, alebo podniky a aký podiel mal postihnutý pracovník. Opatrenia podnikov sa prevažne zamerajú len na oboznámenie pracovníkov s úrazom ich spolupracovníka a to aj pri opakovanom výskyte rovnakých úrazov. Konkrétne opatrenia na zlepšenie stavu bezpečnosti práce a stavu technických zariadení prijímajú sa a realizujú spravidla až pri závažnejšom úraze alebo po zákroku orgánov štátneho dozoru, prípadne orgánov spoločenskej kontroly — ROH. Na odstraňovanie príčin a zdrojov pracovných úrazov urobili inšpektoráty bezpečnosti práce vlani v podnikoch 4897 zásadných kontrol a previerok, pri ktorých zistili 48 254 chýb a nedostatkov a ich dôsledná kontrola i postihnutí bolo odstránených 28 655 nedostatkov. Pri uplatňovaní postihu voči hospodárskym pracovníkom i jednotlivcom, ktorí majú na starosti obsluhu technických zariadení, uložili v roku 1972 pracovníkom 409, vedúcim hospodárskym pracovníkom 66 a závodom i podnikom 115 blokových pokút v celkovej výške vyše 2 mil. Kčs. Vlani sa počet uložených pokút podstatne zvýšil.

Z uvedeného sa dá vyvodiť záver, že orgány štátneho odborného dozoru zvýšili vlani náročnosť voči porušovateľom predpisov o ochrane zdravia a bezpečnosti práce, čo sa čiastočne prejavilo aj v zlepšení stavu na tomto úseku. Napriek tomu však terajší stav nedáva nijaký dôvod na uspokojenie. Treba jednotným úsilím v závodoch, orgánov štátneho dozoru a orgánov spoločenskej kontroly dosiahnuť podstatnejšie zlepšenie. Dosiahne sa to len zodpovednejším prístupom podnikov a závodov, k riešeniu otázok zdravej a bezpečnej práce ako aj zlepšenou kontrolou a riadením zo strany nadriadených organizácií. Súčasne s tým však musí fungovať spoločenská kontrola zo strany orgánov ROH, ktorá doteraz bola málo dôsledná a obmedzovala sa prevažne na prerokovanie stavu úrazovosti v komisiách.

Ešte stále je neuspokojivý stav bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v našich jednotných roľníckych družstvách. Počet pracovných úrazov sa zvýšil vlani takmer o tisíc a zvýšil sa aj počet zameškaných pracovných dní. V družstvách je aj relatívne najvyšší počet smrteľných úrazov. Tento stav vyplýva jednak zo špecifickej povahy práce v poľnohospodárstve, ktorá sa vykonáva prevažne v prírode za akýchkoľvek počasia, pričom v rastlinnej výrobe pracujú stroje v pohybe, ktoré spôsobujú pracovný úraz častejšie než stroje v priemysle. Ďalej je to aj nedostatočná kontrola nadriadených organizácií, najmä poľnohospodárskych správ a napokon aj to, že pre JRD sa orgány spoločenskej kontroly bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vytvoria až v priebehu tohto roka.

Okresná a krajské poľnohospodárske správy sa otázkami bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci zaoberajú len okrajove, a školenie členov JRD o bezpečnostných predpisoch vykonávajú sa často nedôsledne a formálne. Kontrola dodržiavania bezpečnostných predpisov i bezpečnostného stavu technických zariadení je zriedkavá, nenáročná a preto aj neúčinná.

Náročnejší a účinnejší dozor vykonávajú len inšpektoráty bezpečnosti práce. Dlhotrvajúci neuspokojivý stav bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v družstvách si vyžaduje, aby inšpektoráty bezpečnosti práce diferencovane a prednostne zamerali svoj odborný dozor, na družstevný poľnohospodársky sektor až dovtedy, kým sa situácia podstatnejšie nezmení.

William VITTEK

Ľud – 12. novembra 1974 – str. 4 –

Životné prostredie socialistickej spoločnosti

Projekt urbanizácie SSR

Slovensko za 25 rokov socialistického vývoja zaznamenalo obrovský spoločenský, hospodársky a kultúrny rast. Naša ešte nie tak dávno zaostalá agrárna vlasť sa podstatne zmenila. Priemysel v SSR predstavuje dnes významnú súčasť industrializačnej základne ČSSR. Za spomínané obdobie sme postavili vyše 320 veľkých závodov, čo predstavuje v priemysle prírastok nových pracovných príležitostí pre 350 tisíc občanov. Vytvorili sme mohutnú materiálno-technickú základňu národného hospodárstva. Prudký rozvoj Slovenska sa realizoval najmä novou investičnou výstavbou. Kým investície do národného hospodárstva v roku 1948 činili 5,5 miliardy Kčs, v roku 1973 vzrástli osemnásobne.

V tomto čase sme uskutočnili aj komplexnú socialistickú prestavbu nášho poľnohospodárstva. Socializáciu poľnohospodárstva sprevádzalo intenzívne využívanie pôdnej základne, aktívny rast rastlinnej a živočíšnej produkcie, postupná mechanizácia poľnohospodárskej veľkovýroby. V rámci týchto premien sa teda postupne uskutočňovala a uskutočňuje socialistická prestavba dediny. Tým sa realizuje program komunistickej strany, ktorý vytýčil ako jeden zo základných cieľov vyrovnávanie rozdielov medzi mestom a dedinou. Do konca roku 1974 sme postavili viac ako 700 tisíc bytov, z toho 260 tisíc vo vidieckych sídliskách.

Uvedený hospodársky rast čiastočne ovplyvňoval aj vývoj osídlenia a rozvoj urbanizácie. V roku 1973 už viac ako 1 569 000 obyvateľov Slovenska žilo v sídliskách mestského typu. V rámci uplynulého hospodárskeho rastu SSR, urýchleného investičnou politikou našej komunistickej strany, sa zvýšila miera a stupeň urbanizácie, zdvojnásobil sa počet miest nad 10 000 obyvateľov a vytvorili sa základy pre výstavbu metropolných systémov miest s počtom obyvateľov okolo 100 000. Na Slovensku bolo v roku 1961 z celkového počtu 3 237 obcí 3 118 vidieckych sídiel.

Rýchly proces socialistickej výstavby a revolučné premeny vo všetkých oblastiach spoločenského života však ešte neviedli k tomu stavu, že by urbanizačný proces (aj keď dnes už v mestách býva 37 percent obyvateľov) bol v súlade s tempom rozvoja a so sociálnymi a ekonomickými premenami. A ak porovnávame stupeň priemyselného vývoja Slovenska s rozvinutými kapitalistickými krajinami, zistíme, že urbanizácia u nás nedosiahla taký stupeň ako industrializácia. Inými slovami: industrializácia Slovenska sa rozvíjala oveľa rýchlejším tempom ako urbanizácia. (Žiadali si to však vtedajšie historické úlohy.)

Významným medzníkom urbanistického výhľadového riešenia 13 oblastí

aj pre urbanistov bol XIV. zjazd KSČ. Podľa záverov treba rozmiestňovanie výrobných síl SSR riešiť a zabezpečovať vo väzbe na odpovedajúce umiestnenie bytovej výstavby a zariadenia nevýrobnej sféry v jednotlivých oblastiach SSR tak, aby koncentrácia a špecializácia výroby napomáhala k žiaducemu sústredovaniu obyvateľstva do vybraných miest. Rezolúcia XIV. zjazdu KSČ správne upozorňovala na to, že ďalší spoločensko-hospodársky rozvoj Slovenska treba riešiť väčším sústredovaním obyvateľstva i výroby a tým vytvárať širšie predpoklady pre intenzívnejší rozvoj predovšetkým mestských sídiel na Slovensku.

Stranícke a štátne orgány už začiatkom tejto päťročnice sústredovali pozornosť na systematickejšie riešenie týchto problémov. V roku 1971 vláda SSR schválila zásady koncepcie hlavných smerov urbanizácie Slovenska, v duchu ktorých sme začali pripravovať komplexný dokument „Projekt urbanizácie SSR". Tento nadväzuje na dlhodobé výhľady a na rozpracované technickoekonomické koncepcie jednotlivých odvetví národného hospodárstva, ako aj na projekty oblastného rozvoja.

Spracovaním a schválením tohto dokumentu vznikne v najbližšom čase z hľadiska ďalšieho spoločenského a hospodárskeho rozvoja Slovenska jeden z najzásadnejších prognostických materiálov. Bude slúžiť ako dôležitý podklad pre usmerňovanie plánovaného rozvoja socialistickej spoločnosti na území SSR. Pripraviť takýto materiál bolo možné len vďaka širokej spolupráci stoviek urbanistov, inžinierov, architektov, plánovačov a iných špecialistov. Ide v ňom o sformovanie budúcej „architektúry" životného prostredia našej socialistickej spoločnosti, o sformovanie obsahu a výzoru našich socialistických miest, o riešenie ich vnútorných a vonkajších vzťahov. Treba zdôrazniť, že takéto možnosti vytvárania hmotnej formulácie nášho vývoja poskytuje jedine socialistická spoločnosť.

K tomu, aby sa práce v najbližšom čase úspešne skončili, sme zainteresovali mnohé vedecké, výskumné a projektové organizácie, aparát celej vertikálnej štruktúry národných výborov. Vďaka tejto integrovanej spolupráci sa na Slovensku pripravilo dielo, ktoré nám dnes závidia mnohí špecialisti

banistických a územno-plánovacích projektov.

Projekt urbanizácie SSR spracovaný URBION v troch variantoch. Najvýhodnejším sa ukázal byť druhý a tretí variant, ktorých základné princípy riešenia sa v podstate málo odlišujú. Podľa nich bude v roku 2000 bývať v mestách nad 5000 obyvateľov na Slovensku približne 70 percent obyvateľov. Obidve alternatívy svojím riešením vyúsťujú do výberu a urbanistického výhľadového riešenia 13 oblastí. Treba povedať, že tu nejde o oblasť ekonomickú, ale o územie intenzívnejšieho sústreďovania výroby a obyvateľov.

V urbanistických projektoch nebol pokus stotožniť doterajšie staré administratívne a súčasné polarizačné hranice terajších územných organizačných jednotiek, i keď urbanizácia SSR i pri nastolení týchto otázok predstavuje určitý otvorený dynamický systém, ktorý počíta s progresívnym vývojom v rámci širokej palety otázok. Svojím spôsobom riešenie nie je kopírovaním svetových koncentrácií obyvateľstva, výroby a služieb, ktoré vznikali predovšetkým veľkým zmenšovaním počtu poľnohospodárskeho obyvateľstva a znižovaním podielu ekonomických činností v primárnom sektore a veľkým prílevom obyvateľov z vidieka do miest. Typické na riešení je práve to, že „Projekt urbanizácie SSR" počíta s vývojom troch veľkostných skupín miest, pričom pri dimenzovaní ich rastu je veľmi triezvy. Mesto chápe ako širší nevymedzený urbanistický celok. V jeho mechanizme by mali funkčne a prevádzkove integračne pôsobiť všetky sídelné jednotky. Z tohto hľadiska vzniká akýsi špecifický slovenský priestorový urbanizmus.

V jadrách vybraných oblastí je opätovne vymedzených 13 mestských regiónov. Sú to širšie záujmové územia miest, ktoré sa budú odlišovať od ostatného územia väčším sústredovaním sociálnych, ekonomických, technických, kultúrnych a spoločenských aktivít a v ktorých by mala byť väčšia využiteľnosť prírodných a územných danosti. Pôjde tu v podstate o intenzívnejšiu lokalizáciu investícií pre bývanie a výrobu, dopravu a zotavenie ako i o celý terciárny sektor. V rámci vymedzenia a vnútorného prevádzkového riešenia vybraných regiónov sa títo diferencujú podľa veľkosti a intenzity hospodárskeho rastu.

Podľa toho rozoznávame v Projekte urbanizácie SSR metropolné, veľkomestské a základné regióny.

Medzi metropolné regióny, ktoré budú predstavovať v podstate najväčší hospodársko-sídelny rozvoj, sme zaradili:

1. bratislavský región s hlavným mestom SSR Bratislavou, troma pridruženými sídlami obvodného významu — Samorínom, Senecom, Pezinkom a sídlami miestneho významu — Záhorskou Bystricou — Stupavou;

2. košický región s hlavným hospodársko-sídelným centrom Košicami a s jedným pridruženým strediskom obvodného významu — Moldavou nad Bodvou;

3. pohronský región s hlavnými hospodársko-sídelnými centrami — Banskou Bystricou — Zvolenom a so strediskami obvodného významu — Žiarom n/Hronom a Brezno.

K veľkomestským regiónom patria:

1. severopovažský región s hlavným hospodársko-sídelným centrom Žilinou a s pridruženým priemyselným centrom — Martinom ako aj jedným strediskom obvodného významu — Čadcou;

2. hornonitriansky región s hlavným hospodársko-sídelným centrom Nitrou a so štyrmi strediskami obvodného významu — Topoľčanmi, Bánovcami, Partizánskym a Prievidzou;

3. šarišský región s hlavným hospodársko-sídelným centrom Prešovom a strediskom obvodného významu — Sabinovom;

4. stredopovažský región s hlavným hospodársko-sídelným centrom Trenčínom a štyrmi strediskami obvodného významu — Novým Mestom n/Váhom, Dubnicou n/Váhom, Považskou Bystricou a Púchovom.

Sídelné póly týchto regiónov budú mať mestá s okolo 100 tisíc obyvateľmi.

Základné regióny sú:

1. trnavský región s hlavným hospodársko-sídelným centrom Trnavou a piatimi strediskami obvodného významu — Galantou, Šaľou, Seredou, Hlohovcom a Piešťanmi;

2. dolnonitriansky región s hlavným hospodársko-sídelným centrom Novými Zámkami a s jedným strediskom obvodného významu — Komárnom;

3. hornopovažský región s hlavným hospodársko-sídelným centrom Liptovským Mikulášom a s jedným strediskom obvodného významu — Ružomberkom;

4. podtatranský región s hlavným hospodársko-sídelným centrom Popradom a s troma strediskami obvodného významu — Spišskou Novou Vsou, Kežmarkom a Starou Ľubovňou;

5. novohradský región s hlavným hospodársko-sídelným centrom Lučencom a s dvoma strediskami obvodného významu — Rimavskou sobotou a Veľkým Krtíšom;

6. zemplínsky región s hlavným hospodársko-sídelným centrom Michalovcami a so štyrmi strediskami obvodného významu — Trebišovom, Vranovom, Humenným a Sninou.

Pre všetky sídelné centrá mestských regiónov na Slovensku v súčasnosti v súlade s „Projektom urbanizácie Slovenska" spracovávame smerné územné plány, ktorých schválenie si vyhradila vláda SSR.

Týmto riešením sa vytvoria po prvýkrát predpoklady v SSR, že naše mestá z hľadiska ich budúceho vývoja sa nebudú riešiť ako samostatné izolované jednotky, ale ako

jednotný integrovaný systém

ktorý vychádza z celoslovenského makroprojektu. Teda ide tu o zachovanie určitej postupnosti prechodu z veľkého celoslovenského mierada ak k jednotlivým miestam pri tvorbe budúcej predstavy vývoja slovenských sídiel.

V tejto súvislosti je potrebné spomenúť i niektoré ukazovatele vývoja, s ktorými „Projekt urbanizácie SSR" počíta. Pôjde tu o prognostické údaje k rokom 1990 a k roku 2000. V týchto rokoch by malo dôjsť k zásadnému vyrovnaniu endogénnych a exogénnych prognostických ukazovateľov medzi Českou socialistickou republikou a Slovenskou socialistickou republikou. Podľa týchto napr. podiel ekonomicky činného obyvateľstva bude činiť 51,4 perc., podiel pracovníkov v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve v dôsledku ďalšej špecializácie klesne v roku 1990 na 11 perc. Percento zamestnaných v priemyselnej výrobe a stavebníctve stúpne v roku 1990 na 47,8 perc., stupeň motorizácie v roku 1990 dosiahne 240 automobilov na 1000 obyvateľov, obytná plocha bytov stúpne na 12—15 m² na obyvateľa. Podiel bytov s vodovodom a kanalizáciou dosiahne 85 perc. a v roku 2000 — 100 perc. Podiel bytov s ústredným a plynovým kúrením bude 41 perc. z celkového bytového fondu. Počet nemocničných postelí vzrastie na 9,7 na 1000 obyvateľov a v roku 1990 klesne počet obyvateľov pripadajúcich na 1 lekára na 303.

„Projekt urbanizácie SSR" predstavuje takto vo svojom súbore ucelené dielo, v ktorom sa uplatnili v maximálnej miere ekonomické, technické, spoločenské i prírodovedné poznatky súčasnej doby. Vytvára týmto dobré predpoklady pre tvorbu a zachovanie optimálnych podmienok životného prostredia našich súčasných i budúcich generácií. Ich realizácia bude v rukách veľkého štábu našich štátnych, hospodárskych organizácií, celej štruktúry národných výborov a bude potrebovať politickú podporu všetkých organizácií, združených v Národnom fronte SSR.

Ing. arch. P. Zibrin, CSc.,
riaditeľ Štátneho inštitútu urbanizmu a územného plánovania

Učiteľské noviny – č.45/7.novembra 1974–str.2–.

Celoslovenský seminár

V dňoch 19.–20. októbra t. r. zorganizovalo Ministerstvo školstva SSR a oddelenie brannej výchovy VÚP v Bratislave celoslovenský seminár učiteľov vybraných škôl II. cyklu a vedúcich kabinetov brannej výchovy pri KPÚ v Novom Meste nad Váhom. Podujatie otvoril JUDr. G. Takáč, pracovník MŠ SSR.

O aktuálnych obsahových a metodických problémoch brannej výchovy vo vybraných školách II. cyklu so spojovacím výcvikom hovoril PhDr. Jozef Soukup z VÚP v Bratislave. Na jeho slová nadviazal pplk. Ing. F. Tunega z VVVO v Trenčíne v téme Nadväznosť školskej brannej výchovy na prípravu brancov — špecialistov a branná spojovacia súťaž v školách.

Učitelia Vojenského učilišťa Podjavorinských partizánov v Novom Meste nad Váhom referovali o odbornom praktickom výcviku podľa obsahu učebných osnov a besedovali s účastníkmi seminára. Beseda sa niesla v znamení 30. výročia vzniku spojovacieho vojska s cieľom orientovať mládež na vojenské povolanie.

Podujatie splnilo svoje ideové, odborné i spoločenské ciele. Pomohlo upevniť jednotu názorov a postupov vo vyučovaní predmetu branná výchova na školách II. cyklu. Seminár priniesol mnoho skúseností učiteľom i metodikom KPÚ. Celoslovenský seminár tým konkretizoval ďalšie úlohy podľa pokynov MŠ SSR. Všetci účastníci seminára dostali odborné a metodické materiály z VÚP a osvedčenia o absolvovaní kurzu, čo ich oprávňuje učiť brannú výchovu na školách II. cyklu.

Do budúcnosti sa účastníci seminára zaviazali ďalej skvalitňovať branné pôsobenie na vyučovaní i v záujmovej činnosti, rozširovať materiálnu základňu brannej výchovy a zovšeobecňovať svoje skúsenosti v záujme jednotnosti brannej výchovy. Osobitne sa hovorilo o zásobovaní potrebným výcvikovým materiálom a organizovaní brannej súťaže vybraných škôl II. cyklu so spojovacím výcvikom. (ib)